

بلا و بهای خام اندیشی
یادداشتی از **مهرداد خدیو**
به بهانه سالروز ترور استاد مرتضی مطهری

دست بالای طالبان
فاز جدید مناقشه آبی ایران و افغانستان
با یادداشت‌هایی از **ابراهیم رحیم‌پور** و **علیرضا سروری‌نژاد**

مردی که تسلیم نمی‌شود
درباره **یحیی سنوار** رهبر حماس در غزه
که اسرائیل را به خوبی می‌شناسد

خط ترور

بازخوانی فعالیت‌های فرقان و دیگر گروه‌های مسلح تا ابتدای انقلاب

قانون در میانه حقوق و سیاست

بررسی کتاب **مفهوم سیاسی قانون** نوشته مارتین لاگالین با گفتارهایی از: جواد کاشی محمد راسخ، حسن وکیلان سیدعلی محمودی مهنازنیات کمیتکی

فلسفه و مبنای حقوق

این روزها به اغلب مسائل کشور که نگاه می‌کنیم در نهایت به نحوی مواجهه با مسئله یا مشکلات قانون و حقوق عمومی می‌شویم. قانون چیست؟ فلسفه حقوق چیست؟ حاکمیت قانون یعنی چه؟ محدوده قانون گذاری کجاست؟ رابطه عدالت و قانون چگونه است؟ و پرسش‌هایی از این دست را می‌توان در اغلب مسائل روزانه کشور مطرح کرد؛ نمونه بسیار روشن آن پوشش زنان است. آیا برخورد قانونی است؟ مرع تشخیص آن چیست؟ مبنای قانون پوشش چیست؟ آیا مطابق آن مبنا عمل می‌کنند؟ آیا این قانون متزع از خواست مردم است؟ آیا می‌توان آن را در قالب جرم تعریف کرد در حالی که میلیون‌ها نفر مشمول عمل مجرمانه شوند؟ درباره دادگاه‌ها چه می‌توان گفت؟ اعلام کردند که پرونده‌های جای دیش و ماجرای باغ ازگل آقای صدیقی هم در دست بررسی است. آیا اینها به معنای حاکمیت قانون و عدالت حقوقی و کیفری است؟ به نظر می‌رسد که درک جامعه ایران از فلسفه و مفهوم قانون با آنچه که نیاز آن است فاصله زیادی دارد. حداقل اینکه ساختار رسمی نیز علاقه چندانی به طرح این موضوعات نشان نمی‌دهد. گزارش امروز هم‌میهن از نشست علمی درباره «نسبت حقوق و سیاست» در خانه اندیشمندان علوم انسانی است که با معرفی و رونمایی از کتاب «مفهوم سیاسی حقوق» همراه بود. اهمیت این موضوع چنان است که اگر بخش مهمی از موضوعات رسانه‌های رسمی به این مقوله اختصاص داده شود نه تنها مفید و ضروری است بلکه از نظر مردم هم شنیدنی و پر مخاطب خواهد بود. چه شاهدهی بهتر از اینکه برخی فعالان حقوقی در فضای مجازی بیشترین اثرگذاری و مخاطب را دارند. علت چنین استقبال هم روشن است چون همه متوجه ارتباط حقوق و قانون با ریشه‌های تری بخش‌های زندگی روزمره خود می‌شوند. حقوق و قانون در جهان امروز بازناب آگاهانه و منطقی اراده مردم برای زندگی در کنار یکدیگر است. اینکه مردم ارزش‌های خود را برای این کار از دین گرفته باشند یا از فلسفه و... تأثیری در این گزاره ندارد زیرا همه آنها باید از مجرای به نام مردم عبور کنند. در این چارچوب مردم و جویی چاره‌ای جز آن نباشد زیرا نظم اجتماعی متضمن حدی از ضمانت اجرای رفتارهای جمعی است. اضافه بر آن را نمی‌توان در حوزه قانون گنجاند. چنین کاری جز تحمیل فشار بر مردم معنای دیگری ندارد. اراده مردم نیز مبتنی بر تغییر و تحول است. مرع اراده مردم یک پاندارد. چون جهان در حال تغییر است اراده مردم نیز خود را به‌روزرسانی می‌کند. تعیین هر قانونی فراتر از اراده مردم نه تنها مؤثر نیست بلکه سبب تشدید واکنش و مخالفت مردم نیز می‌شود. نکته مهم دیگر ضرورت استقلال نهادهای تضمین کننده اجرای قانون و در رأس آن نظام قضایی و در کنار وجودشان به معنی فعلیت داشتن «مردم» است. وضعیت کنونی ما در این حوزه تعریف ندارد. نه فلسفه واحدی بر امر قانونگذاری ما حاکم است که وضعیت ایده‌آلی ندارد و ملغمه‌ای از رویکردهای گاه متضاد است و نه مردمی هستند که تبلور اراده واحدی از آنها دیده شود و نه مجلسی که قادر به مدون کردن این اراده در قالب اصول قانونگذاری باشد و نه عقیده‌ای در افراد اجرایی که خود را ملتزم به رعایت آن بدانند و بالاخره نظران غیررسمی و ضمانت‌کنندگان رسمی اجرای قانون نیز فاقد ثرش و استقلال کافی هستند. شاید اگر در مورد همین مسئله به توافق برسیم بخش مهمی از مسائل ما حل نیز خواهد شد.

هشدارها و حسرت‌های دور رئیس‌جمهور

حسن روحانی رئیس دولت تدبیر و امید

سید محمد خاتمی رئیس دولت اصلاحات

توسعه بهنای باند در فضای مجازی باعث شد مردم راحت شوند و بسیاری از مشاغل در آن بستر شکل بگیرد. امروز فضای مجازی چگونه است؟ در سالی که مقام معظم رهبری به عنوان «جهش تولید با مشارکت مردم» نامگذاری کردند، برخی سکوهای اقتصاد دیجیتال را می‌خواهند حاکمیتی کنند. بخش خصوصی را قبلاً خصوصی می‌کردند، الان خصوصی می‌کنند. کشورهای اطراف ما در منطقه به فکر توسعه همه جانبه هستند؛ اما متأسفانه عده‌ای در داخل فقط به فکر حفظ قدرت یک جناح اقلیت هستند و حتی به فکر حفظ نظام و کشور هم نیستند. کشور بدون توسعه حفظ نمی‌شود. توسعه هم بدون مشارکت مردم، ورود سرمایه خارجی به داخل و رابطه درست با دنیا امکان‌پذیر نیست.

گروه سیاسی: دور رئیس‌جمهوری پیشین ایران دیروز در اظهارات جداگانه‌ای نسبت به شرایط سیاسی، اجتماعی و اقتصادی کنونی کشور هشدار دادند و بر ضرورت تغییر سیاست‌ها و اصلاح رویکرد جریان حاکم در مواجهه با مردم تأکید کردند. سیدمحمد خاتمی و حسن روحانی که اولی ریاست دولت‌های هفتم و هشتم و دومی ریاست دولت‌های یازدهم و دوازدهم ایران پس از انقلاب را برعهده داشته‌اند و یکی، رهبر جریان اصلاحات و دیگری محور نیروهای اعتدال‌گرا شناخته می‌شود؛ در سخنان خود، همچنین عملکرد و کارنامه دوران مسئولیت خود را به یاد آوردند و با بیانی که رنگ حسرت فرصت‌های از دست رفته و ظرفیت‌های سوخته توسعه ایران را نیز با خود داشت؛ مخاطبان را از سران ساختار سیاسی تا مردم، و نیروهای اجتماعی را به یاد آوردند که انحراف از مسیر توسعه سیاسی-اجتماعی دهه ۱۳۷۰ و روزه گشوده شده با برجام در دهه ۱۳۹۰، چگونه ایران را به شرایط کنونی کشاند؛ شرایطی که تورم افسارگسیخته و مجموعه تهدیدهای داخلی و بیرونی را رقم زده است و چشم‌اندازی نگران‌کننده پیش روی ایران و ایرانیان قرار داده است.

اصغر جهانگیر سخنگوی جدید قوه قضائیه در نخستین کنفرانس خود از آخرین وضعیت پرونده‌های جنجالی اخیر خبر داد

سلام پرخبر

تشکیل پرونده درباره باغ صدیقی در ازگل

چند بازداشت در پرونده جای دیش